

งานวิจัย	:	ผลบวกปริศนากับผลพลอยได้ที่น่าสนใจ (A Curious Sum with Interesting Dividends)
ผู้แต่ง	:	Thomas Koshy
วารสาร	:	Mathematics Teacher ปีที่ 102 ฉบับที่ 1 หน้า 76 - 78
ผู้เรียบเรียง	:	น.ส.ณัฐธิดา นามประดิษฐ์ รหัส 52031227
ที่ปรึกษา	:	ผศ. ดร.อรณพ แก้วขาว

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ได้หาสูตรทั่วไปสำหรับคำนวณค่าของ $\sum_{r=1}^n \lfloor \lg r \rfloor$ และ $\sum_{r=1}^n \lceil \lg r \rceil$

Keywords: finite sum, floor function, ceiling function

บทนำ

จากปัญหาข้อที่ 26 ใน [1] ที่ให้คำนวณค่าของ $\sum_{r=1}^{1024} \lfloor \lg r \rfloor$ เมื่อ $\lg x = \log_2 x$ และ $\lfloor x \rfloor$ คือ ฟังก์ชันพื้น (floor function) ของ x ทำให้ผู้เขียนเกิดแรงจูงใจในการหาสูตรทั่วไปสำหรับ $\sum_{r=1}^n \lfloor \lg r \rfloor$ และ $\sum_{r=1}^n \lceil \lg r \rceil$ เมื่อ $\lceil x \rceil$ คือ ฟังก์ชันเพดาน (ceiling function) ของ x

วิธีการ

พิจารณา $S_n = \sum_{i=1}^n i \cdot 2^i$ จากการสังเกตรูปแบบของ $S_1, S_2, \dots, S_8$ พบว่า

$$S_n = (n-1)2^{n+1} + 2 \quad (1)$$

ซึ่งสามารถพิสูจน์ด้วยวิธีอุปนัยเชิงคณิตศาสตร์ว่าเป็นจริงสำหรับทุกจำนวนจริง $n \geq 1$

สมการ (1) สามารถนำไปใช้ในการหาสูตรทั่วไปสำหรับ $\sum_{r=1}^n \lfloor \lg r \rfloor$ โดยแยกการพิจารณาเป็น 2 กรณี คือ กรณีที่ n เป็นจำนวน mersenne (จำนวนที่สามารถเขียนได้ในรูป $2^m - 1$, สำหรับบางจำนวนเต็ม m) และ n ไม่เป็นจำนวน mersenne

ส่วนการหาสูตรทั่วไปสำหรับ $\sum_{r=1}^n \lceil \lg r \rceil$ จะแยกพิจารณาเป็น 2 กรณี คือ กรณีที่ n เป็นกำลังของ 2 และ n ไม่เป็นกำลังของ 2 ซึ่งต้องอาศัยสมการ (1) เช่นเดียวกัน

ผลที่ได้รับ

$$\sum_{r=1}^n \lfloor \lg r \rfloor = \begin{cases} (n+1)[\lg(n+1)-2] + 2, & \text{เมื่อ } n \text{ เป็นจำนวน mersenne} \\ (n+1)\lfloor \lg n \rfloor - 2^{\lfloor \lg n \rfloor + 1} + 2, & \text{กรณีอื่น} \end{cases}$$

$$\sum_{r=1}^n \lceil \lg r \rceil = \begin{cases} n(\lfloor \lg n \rfloor - 1) + 1, & \text{เมื่อ } n \text{ เป็นกำลังของ } 2 \\ n\lceil \lg n \rceil - 2^{\lceil \lg n \rceil} + 1, & \text{กรณีอื่น} \end{cases}$$

รูปที่ 1 คำบรรยายรูปภาพ (ถ้ามี)

ตารางที่ 1 คำบรรยายตาราง (ถ้ามี)

References

- [1] ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). พจนานุกรมศัพท์คณิตศาสตร์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : บริษัทนามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์จำกัด.
- [2] Boyce, W. E., & DiPrima, R. C. (2005). *Elementary Differential Equations and Boundary Value Problems* (8th ed.). John Wiley & Son.

(นางสาวณัฏฐนิชา นามประดิษฐ์)
ลงชื่อนิสิต

(ผศ. ดร.อรณพ แก้วขาว)
ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา